„Siðferðislegt gjaldþrot stjórnvalda í málefnum aldraðra?“

Læknablaðið ræddi við Atla Dag Sigurðsson hjúkrunarfræðing og Hilmar Kjartansson bráðalækni og fyrrum yfirlækni bráðamóttöku Landspítalans um viðbrögð við því að átta berklasmit greindust meðal starfsfólks og fjölmenns, sögulegs neyðarfundar félaga heilbrigðisstarfsfólks vegna stöðunnar.

Olga Björt Þórðardóttir

Viðmælendur segja hreint út að berklasmitin séu aðeins birtingarmynd dýpri og fjölþættari vanda, kerfisbundins innviðaskorts og vöntunar á pólitískri ábyrgð í áratugi. „Flest af þessu fólki hefur starfað hér stóran hluta starfsævi sinnar. Það er því ekkert langsótt að smit hafi átt sér stað hér,“ segir Hilmar. Viðbrögð framkvæmdastjórnar Landspítalans í fjölmiðlum hafi verið vonbrigði: „Í stað þess að lýsa þessu sem grafalvarlegu máli og sýna starfsfólki og berklasmituðum samkennd var lítið gert úr áhyggjum starfsfólks.



Hilmar Kjartansson bráðalæknir og Atli Dagur Sigurðsson hjúkrunarfræðingur. Mynd/OBÞ

Atli Dagur segir starfsfólk hafa upplifað þöggun af hálfu framkvæmdastjórnar. „Landspítalinn vill ekki vera í fréttum með þessum hætti og því átti ekkert að fréttast af smitunum. Við stigum fram,“ segir hann og bendir á að hafa farið í berklapróf á húð bæði 2018 og 2023 og verið neikvæður í bæði skiptin. „Síðan þá hef ég verið í fæðingarorlofi og heima með börnum mínum og í vinnunni. Átta smit á sama vinnustað eru ekki tilviljun. Þetta eru sterkar vísbendingar um uppruna smita. Stjórnendur geta vel sagt að þeir hafi árum saman reynt að sannfæra stjórnvöld um afleiðingar þess að svelta heilbrigðiskerfið, því þetta séu afleiðingar þess. Berklasmitin eru einn dropinn sem fyllti mælinn og sjúklingar eru einnig í hættu.“

„Við höfum öskrað okkur hás árum saman. Vandinn er fyrst og fremst að hér liggja 60 sjúklingar inni sem ættu að vera á legudeildum. Fólk dvelur hér dögum saman, oft eldra fólk í byltuhættu, í hættu á óráði og útsett fyrir smiti,“ segir Hilmar og rifjar upp að þegar hann var yfirlæknir 2016 hafi 15 rúm staðið á göngum og byrjað að flytja þau í bílageymsluna. Á þeim tíma voru hvorki til bekkir né búið að skilgreina 45 gangapláss til viðbótar eins og er í dag.

Hann kallar eftir óháðri úttekt á raunverulegum afleiðingum ástandsins. „Erlendar rannsóknir benda til þess að við sambærilegar aðstæður og eru nú á bráðadeild Landspítala, farnist sjúklingum verr, dánartíðni eykst við slíkar aðstæður, fleiri þurfa á endurhæfingu á hjúkrunarheimili að halda og hætta á óráði vex. Atli segir að fólk sem hafi legið þarna inni hafi haft samband og spurt hvort þeir ættu að fara í skimun og aðstandendur sýndu réttláta reiði yfir aðstæðunum. Hann bendir á að Vinnueftirlitið hafi gert alvarlegar athugasemdir og að brunavarnir séu ófullnægjandi þegar loka þarf aðgöngum vegna þrengsla.

Hilmar segist upplifa það að heilbrigðisstarfsfólkið sem starfar á gólfinu hafi misst trúna á því að umbætur séu á næsta leiti í málefnum aldraðra. Fyrri ríkisstjórnir hafa verið með áætlanir um mikla uppbyggingu hjúkrunarheimila, til dæmis stóð til að fjölga hjúkrunarrýmum um 540 á árunum 2019-2024 en raunin varð 69. „Skortur á hjúkrunarrýmum og úrræðum fyrir aldraða, plássleysi á sjúkrahúsinu og almennt stefnuleysi yfirvalda um hvaða verkefnum háskólasjúkrahús þjóðarinnar á aðallega að sinna.“

Að þeirra mati er kominn tími á þjóðarsáttmála um framtíð heilbrigðiskerfisins þar sem sveitarfélögin fari líka að axla ábyrgð í þessari uppbyggingu og leyfi fleiri lóðir undir þá uppbyggingu. „Dýrasti vistunarkosturinn fyrir þjóðina er að sjúklingar séu í biðplássi á þjóðarsjúkrahúsinu. Öll umræða um kostnað við uppbyggingu hjúkrunarrýma eða aukna heimaþjónustu þarf að taka tillit til þess hvað það skilar í sparnaði fyrir heilbrigðiskerfið í heild.

Núverandi ríkisstjórn hefur erft þessa innviðaskuld, sem og tækifærið til að vera ríkisstjórnin sem snýr þessari þróun við og tekst á við vandann á skilvirkan hátt með nýjum lausnum og varanlegum umbótum,“ segir Hilmar að lokum.

Læknablaðið
THE ICELANDIC MEDICAL JOURNAL

Hlíðasmára 8
201 Kópavogi
sími 564 4104

Útgefandi
Læknafélag Íslands

Ritstjórn
Helga Ágústa Sigurjónsdóttir, ritstjóri og ábyrgðarmaður
Geir Hirlekar
Hallgerður Lind Kristjánsdóttir
Lilja Sigrún Jónsdóttir
Ólöf Jóna Elíasdóttir
Sigurður Sverrir Stephensen
Örvar Arnarson

Tölfræðilegur ráðgjafi
Sigrún Helga Lund

Ritstjórnarfulltrúi
Rósa Steinunn Sturludóttir
rosa@lis.is

Blaðamenn
Olga Björt Þórðardóttir
Kristborg Bóel Steindórsdóttir

Auglýsingar
Íris Fjóla Bjarnadóttir
iris@lis.is

Umbrot
Margrét E. Laxness
melax@lis.is

Prófarkalestur
Aðalsteinn Eyþórsson

Upplag
2040

Áskrift
28.600,- m. vsk.
Lausasala
2.860,- m. vsk.

Prentun og bókband
Litróf
Vatnagörðum 14
104 Reykjavík

Dreifing
Íslandspóstur
Höfðabakka 9
110 Reykjavík

© **Læknablaðið**
Læknablaðið áskilur sér rétt til að birta og geyma efni blaðsins á rafrænu formi, svo sem á netinu. Blað þetta má eigi afrita með neinum hætti, hvorki að hluta né í heild, án leyfis.

Fræðigreinar Læknablaðsins eru skráðar (höfundar, greinarheiti og útdrættir) í eftirtalda gagnagrunna: Medline (National Library of Medicine), Science Citation Index (SciSearch), Journal Citation Reports/Science Edition, Scopus og Hirsluna, gagnagrunn Landspítala.

The scientific contents of the Icelandic Medical Journal are indexed and abstracted in Medline (National Library of Medicine), Science Citation Index (SciSearch), Journal Citation Reports/Science Edition and Scopus.

ISSN: 0023-7213